

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet m. v. og forslag til lov om ændring i lov om statsstøtte til behandling og pleje af tuberkulose m. m.*

Som det høje tings medlemmer vil vide, ydes der statstilskud efter sygehusloven til nedbringelse af kommunernes udgifter til sygehusvæsenet. Tilskuddet ydes dels som et beløb pr. indbygger, dels som et beløb pr. sygedag. I de senere år er tilskudssatserne ved særlige love reguleret i overensstemmelse med udgiftsstigningen, således at det samlede statstilskud stadig har udgjort ca. 60 pct. af samtlige kommuners sygehusudgifter ifølge de senest aflagte regnskaber. Dette vil således betyde, at udgifterne i 1957-58 lægges til grund for tilskuddet for 1959-60.

Kommunernes nettoudgifter til sygehusvæsen har i regnskabsåret 1957-58 — inklusive udgifterne til driften af kommunale tuberkulosehospitaller og -sanatorier — udgjort 335,8 mill. kr. Tuberkuloseudgifterne kan skønsmæssigt ansættes til 5,7 mill. kr., og de tilskudsberettigede nettoudgifter andrager herefter ca. 330,1 mill. kr.

Med de gældende tilskudssatser, som blev fastsat ved ændringen af sygehusloven i april 1958, nemlig 20 kr. 65 øre pr. indbygger og 11 kr. pr. sygedag, andrager det samlede tilskud for finansåret 1959-60 186,4 mill. kr., svarende til kun ca. 56,5 pct. af udgifterne i 1957-58. De kommunale organisationer og Københavns kommune har derfor fremsat ønske om en lovændring, således at refusionen også for de kommende år bliver 60 pct. Da sygehusudgifterne i 1958-59 vil stige mere end sædvanligt på grund af de nye lønoverenskomster, har man fra kommunal side gentaget et tidligere fremsat ønske om, at refusionen rykkes frem, således at tilskuddet for 1959-60 ydes på grundlag af udgifterne i 1958-59 og ikke — som efter det hidtidige system — 1957-58.

Ved det nu foreliggende lovforslag foreslås det, at beregningen af sygehustilskuddet fastsættes i selve loven til 60 pct. af samtlige kommuners udgifter to år tidligere. På denne måde undgår man de gentagne

lovændringer gående ud på regulering af tilskudssatserne. Tilskuddet foreslås fordelt som hidtil efter sygedage og indbyggetal, og det vil efter disse regler i 1959-60 udgøre ca. 202 mill. kr., fordelt med 22 kr. 65 øre pr. indbygger og 11 kr. 65 øre pr. sygedag.

For delvis at imødekomme det fra kommunal side fremsatte ønske om en fremrykkelse af refusionen foreslås det endvidere — som en midlertidig ordning for regnskabsårene 1959-60 og 1960-61 — at yde kommunerne et mertilskud, som kommer til udbetaling henholdsvis 15. marts 1960 og 15. marts 1961. I året 1959-60 udgør dette ekstra tilskud halvdelen af det mertilskud, kommunerne ville få, hvis man beregnede sygehustilskuddet efter udgifterne i 1958-59. Mertilskuddet vil i 1959-60 udgøre ca. 18 mill. kr. og det samlede tilskud altså $202 + 18 =$ ca. 220 mill. kr. For 1960-61 ydes det fulde mertilskud, som kommunerne ville få, hvis man beregnede tilskuddet efter udgifterne i 1959-60.

Forinden ophøret af denne midlertidige ordning for regnskabsårene 1959-60 og 1960-61 må der tages stilling til, på hvilket grundlag tilskuddet fremtidig skal beregnes. Spørgsmålet om en mere gennemgribende ændring af bestemmelserne i sygehusloven er for tiden genstand for overvejelser i indenrigsministeriet og sygehusrådet, og i disse overvejelser indgår bl. a. spørgsmålene om beregningsgrundlaget for tilskuddet og dets fordeling. Under hensyn hertil har man fundet det rigtigst, at bestemmelserne i forslagsets § 2 kun får gyldighed for de nævnte to regnskabsår, og at sygehusloven i sin helhed forelægges folketinget til revision i folketingsåret 1960-61.

Statstilskuddet til kommunernes udgifter til tuberkulosepatienter har hidtil været ydet i henhold til den særlige tuberkulosestøttelov med et beløb af 16 kr. 50 øre pr. sygedag. Da sygehustilskuddet nu fastsættes til 60 pct. af samtlige kommuners sygehusudgifter, er det af tekniske grunde nødvendigt at medtage tilskud til disse sygedage i sygeloven, således at der efter tuberkulosestøtteloven kun ydes differencen mellem den nævnte tilskudssats på 16 kr. 50 øre pr. sygedag og tilskuddet pr. sygedag efter sygehusloven, der vil blive 3-4 kr. lavere. Der fremsættes derfor forslag til

[Indenrigsministeren.]

ændring af tuberkulosestøtteleven i overensstemmelse hermed.

I det førnævnte udgiftsbeløb på 220 mill. kr. fragår der ca. 3,4 mill. kr., som staten ved denne lovændring sparer på kontoen for statstilskud i henhold til tuberkulosestøtteleven.

Ved lov nr. 85 af 31. marts 1958 blev der — alene med virkning for finansåret 1958-59 — ydet amtskommunerne et tilskud til nedsættelse af den amtskommunale ejendomsskyld. Tilskuddet androg i alt ca. 4 mill. kr., hvoraf størstedelen, ca. 3,2 mill. kr., tilfaldt Københavns amtskommune.

Da denne tilskudsordning ikke vil blive forlænget, og da sygehusudgifterne er ganske særlig byrdefulde for Københavns amtskommune på grund af denne kommunes specielle struktur, foreslås det ved lovforslagets § 4, at der for hvert af finansårene 1959-60 og 1960-61 ydes Københavns amtskommune et ekstraordinært tilskud af statskassen på 3 mill. kr., således at dette tilskud skal fradrages i det beløb, der ellers ville være at udskrive som amtskommunal ejendomsskyld.

Med disse bemærkninger skal jeg herved anbefale de to lovforslag til velvillig og hurtig behandling i det høje folketing.

Mødet udsat kl. 12¹⁸.

Mødet genoptaget kl. 14³⁰.

Forhandlingen om forslag til lov om boligtilsyn og forslag til lov om sanering af usunde bydele genoptoges.

(Foregående del af første behandling findes i tidenden sp. 3205).

Alfred Jensen: Hvis de 2 lovforslag, der her er til behandling, kunne medføre en forbedring af de gamle boliger og de usunde boligkvarterer, ville det være et mægtigt gode. Vi har jo her i landet masser af boliger, der er lidet egnede til menneskebrug, og som ikke opfylder de elementære krav, man

må stille. Jeg har tidligere gjort opmærksom på, hvordan dr. Vagn Christensen har påvist, at i de usunde kvarterer kommer sygdommen hyppigere som gæst. Alene det understreger jo den samfundsmæssige interesse i at få foretaget en forbedring af boligene og sanering, hvor forbedringer ikke er mulige.

Når man tager det i betragtning, er det jo noget beskæmmende, at vi ikke er kommet længere med saneringsarbejdet, end vi er. Sanering af 3 000 udslidte boliger, utjenlige til menneskebrug, i løbet af 20 år er jo faktisk et kummerligt resultat. Man har vel lov at sige, at vi faktisk ikke er kommet et skridt videre frem. I de år, der er gået, hvor kun 3 000 boliger af dem, der absolut måtte væk, er blevet fjernet, er jo nye rækker af boliger blevet udslidt og er ikke længere tjenlige til menneskeboliger. Hertil kommer, at igennem de mange år er vedligeholdelsestilstanden i de ældste boliger blevet i allerhøjeste grad forringet. Man kan se i de indre kvarterer, hvor dårligt det står til med køkkener og med entreer; i visse ejendomme er der uhumske tilstande, som vi absolut ikke kan være bekendt, tilstande, som heller ikke, hvad vedligeholdelse angår, ville blive tolereret, for så vidt der var lejligheder nok. Det går udelukkende, fordi den mand, der står og savner tag over hovedet, må finde sig i at flytte ind i en sådan aldeles utilfredsstillende lejlighed. Jeg er klar over, at når vi ikke er kommet videre med at forbedre boligstandard, så kommer man ikke uden om at tage hensyn til, at der har været krig i denne 20 års periode, at vi har haft materialeangel og nu sidst også har haft boligangel. Alt dette medfører, at man ikke kan fare frem med så hård en hånd mod de gamle, kondemneringsmodne lejligheder, som man egentlig gerne ville.

Det må også i denne forbindelse siges, at samfundet har været noget tilbageholdende med at sikre muligheder for en forbedring på dette område. Jeg har ved behandlingen af lejelove og boligstøtteleve gjort opmærksom på, at vi i Danmark ofrer mindre på opførelse af boliger end de øvrige skandinaviske lande, og det er naturligvis både urimeligt og utilfredsstillende. Det er forhold, der kunne have været rettet, hvis

[Alfred Jensen.]

man ville have sat ind derpå på et tidligere tidspunkt, til trods for de vanskeligheder, der har været i denne 20 års periode.

Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at en hel del af den sanering, der har fundet sted, absolut ikke har været hensigtsmæssig. Der er eksempler på, at ret gode ejendomme er blevet nedrevet, til trods for at man ikke kan påstå, de var udslidte, eller at de ikke opfyldte de krav, man i sundhedsmæssig og brandsikringsmæssig henseende måtte forlange opfyldt. De er blevet revet ned, og det er vel også nedrivninger, som kommer med ind under saneringen, når man gør resultatet op.

Det forekommer os at være urimeligt, at man ikke i tider, hvor der er boligmangel, er noget mere forsigtig på dette område; der har således i adskillige tilfælde været ret stor utilfredshed med, at man ikke nægtede tilladelse til sådanne nedrivninger. Den omstændighed, at det er forsikrings-selskaber og banker eller andre store erhvervsinstitutioner, der har fået tilladelsen, stemmer absolut ikke befolkningen mildere. Jeg synes, at myndighederne burde have været noget mere tilbageholdende med at give tilladelse til nedrivning.

Jeg har også kendskab til andre urimelige nedrivninger; jeg ved ikke, om man skal kalde det saneringer. I Århus har man for nogle år siden revet ejendommene på hjørnet af Studsgade og Paradisgade ned. Det var vel ikke så mange lejligheder, det drejede sig om, men det var lejligheder, der absolut var brugelige, selv om de var gamle, og lejligheder, som ikke burde have været nedlagt, medmindre man samtidig sikrede, at der blev foretaget byggeri efter nedrivningen. Det skete ikke; byggetomten ligger hen og har ligget som et gabende sår i bybilledet siden. Jeg skal ikke komme ind på de nærmere omstændigheder her; det var netop spekulationsårsager, der medførte, at tilladelsen til nedrivning blev givet, og det siger sig selv, at sådanne forhold er urimelige for ikke at sige skandaløse, og at man må være opmærksom over for noget sådant.

Vi har i øvrigt ikke noget imod, at man forbedrer boligtilsynsloven, ligesom vi heller ikke har noget imod, at man påbyder istandsættelse og forbedringer af ejen-

domme. Det er for øvrigt synspunkter, vi har fremført ved adskillige lejligheder, dels i forbindelse med beskæftigelsessspørgsmålet, men naturligvis også i forbindelse med samfundets interesser i al almindelighed.

Jeg ved ikke, om de synspunkter, jeg har fremført om isolering og tætning af gamle lejligheder, kommer ind under det, der her er foreskrevet; jeg vil næppe tro det. Er det imidlertid ikke tilfældet, vil jeg rejse det spørgsmål, om det ikke ville være betimeligt at tage det med i betragtning, fordi det ikke alene betyder, at man gør boligen bedre for ham, der bor i den, og hans familie, men også, at det offentlige tjener derved, idet sundhedstilstanden i landet forbedres. Ifølge eksperternes udtalelser vil det også medføre en besparelse på udgifter til brændsel. Det er jo et af de problemer, vi har behandlet ret ofte her i tinget, fordi det var nødvendigt at tage hensyn til de udgifter i udenlandsk valuta, som samfundet havde til brændsel. Jeg vil derfor bede om, at man er opmærksom på denne side af sagen. Jeg regner nemlig med, at når vi taler om boligtilsynet, er det ikke alene et spørgsmål om at sætte ind med forbedringer dér, hvor boligen er så dårlig, at den er under al kritik. Man må også sætte ind for at forbedre boligvilkårene i det hele taget; jeg kan ikke tro, at det kan stride mod de formål, som lovgivningen om boligtilsyn har.

Jeg er i og for sig også tilfreds med at se, at man er opmærksom på de overbefolkede lejligheder og ønsker hjemmel til at skride ind mod en sådan overfyldning, men det hjælper jo såre lidt, hvis man ikke har nogen mulighed for at anvise en bolig til den eller de personer, der er med til at affolke en lejlighed, og så vidt jeg kan se, er al tale om et forbedret boligtilsyn, hvis det skal give resultater, betinget af, at der er lejligheder og billige lejligheder nok. Er der ikke det, vil man jo ikke være i stand til at klare de foreliggende opgaver, og det forekommer mig, at man ikke var tilstrækkeligt opmærksom på dette forhold, da vi behandlede leje- og boligbyggelovene.

Vi fremhævede fra den kommunistiske gruppes side, at der måtte sikres et større boligbyggeri end det, ministeren skønnede ville blive følgen af de lovforanstaltninger, han foreslog, nemlig ca. 23 000 lejligheder,

[Alfred Jensen.]

medens vi mente, at opførelse af 25 000 lejligheder måtte blive det absolutte minimum. Jeg ser ikke rettere, end at hvis man vil ordne de foreliggende problemer, må man have et forceret byggeri i gang, og det var bl. a. derfor, vi mente, at man burde bygge flere erstatningslejligheder end forudset i ministerens forslag. Vi mente, at der skulle fremskaffes ikke 1 500, men 3 000 erstatningslejligheder.

Nu forstår jeg på ministerens fremsættelsestale, at han er enig i, at der skal fremskaffes et sådant antal lejligheder, fordi det må være formålet med saneringsbestræbelserne, at der foregår nedrivning af gamle, udtjente boliger årlig i et sådant omfang. Så forekommer det mig imidlertid, at man ud over det, der er forudset ved andet byggeri, burde sikre, at der bliver opført 3 000 erstatningslejligheder, og det synes ikke at være tilfældet. Man må tværtimod få den opfattelse, at selv om der måske vil blive ydet lidt mere tilskud til erstatningslejligheder til dem, der kommer fra lejligheder, der ikke er tjenlige til beboelse, så må antallet af lejligheder i det hele taget gå ned; men en af forudsætningerne for, at man kan gennemføre såvel et effektivt boligtilsyn som sanering, er jo netop, at der er det rette antal lejligheder til stede. Det er forhold, som jeg synes vi har agtet for lidet på her i tinget.

Jeg vil gerne om saneringslovforslaget sige, at vi ligesom andre kan billige, at man foretager en delvis sanering og foretager den udtynding, som har været omtalt, i visse kvarterer. Når vi skal tale om sanering, er der imidlertid ikke blot tale om at blive de dårlige boliger kvit, men der kan også blive tale om byfornyelse, fornyelse af hele kvarterer i byen. Jeg går ud fra, at man også har været opmærksom på dette hensyn, for hvis man ikke har været det, er det blot en udskydelse af visse problemers løsning, og det kan vist ingen være tjent med; men bortset fra disse bemærkninger, kan vi altså gå ind for, at man i visse kvarterer foretager en sådan delvis sanering.

Hvad erstatningsspørgsmålet angår, har jeg den opfattelse, at der også må være tale om at yde erstatning til lejere, og jeg forstår, at der er andre, der kommer til at deltage i udvalgsarbejdet, der er opmærk-

som på dette problem, og derfor regner jeg med, at det vil blive behandlet og også løst på en forsvarlig måde.

Hvad erstatningsboliger angår, står det også klart, at de, der skal rykke ud af de gamle utidssvarende lejligheder, der ofte var billige, ikke har mulighed for at flytte ind i de nye dyre lejligheder. Det har de ikke, som forholdene er nu, og det byggeri, der kommer, bliver jo endda dyrere. Formanden for De almennyttige Boligselskaber, hr. Korsgaard, gør det op til, at det kommende byggeri vil blive så meget dyrere, at en lejlighed vil komme til at koste 300 kr. mere årligt, end tilfældet er nu, og så er det ganske klart, at de, der bor i kondemnerede lejligheder, ikke har mulighed for at flytte ind i nye boliger, i nye kvarterer. Derfor er vi enig i, at man må tilstræbe, at de, der kommer fra saneringsområderne, får en mulighed for at flytte ind i gamle lejligheder, og jeg ser ikke rettere, end at hvis man skal foretage en sanering som her antydnet, bliver det nødvendigt, at man sikrer dem sådanne muligheder. Skal man det, kommer man efter vor overbevisning ikke uden om boliganvisning, og jeg vil også tro, at man ligefrem må berøve udlejerne indstillingsretten. Jeg vil mene, at det er spørgsmål, man må tage med under udvalgets behandling af de problemer, der står i forbindelse med saneringen. Jeg ser ikke rettere, end at hvis man skal have en forsvarlig løsning, må man også tage de midler i anvendelse, som jeg her har omtalt. Jeg er vel klar over, at nogle vil være utilfredse og stille sig på bagbenene, men det forekommer mig, at her er det almenvellet, det drejer sig om, og så må de særinteresser, som spekulanterne kan have, stilles i anden række.

Jeg har ved behandlingen af lejeloven givet udtryk for, at vi mener, at den gamle boligmasse bør nationaliseres. Vi har stadig væk den opfattelse, og det er klart, at når vi stiller os på dette standpunkt, kan vi ikke se med milde øjne på de bestemmelser, der findes i forslaget om, at der kan oprettes saneringslav. Jeg vil mene, at der tilstrækkeligt længe har været spekuleret i boligen, og vi kan ikke gå ind for, at de, der har tjent på udnyttelsen af lejere, skal have mulighed for at fortsætte deres spekulation, når de ejendomme, de besidder, skal ned-

[Alfred Jensen.]

rives og erstattes af nogle bedre. Vi har den opfattelse, at det bør overlades til kommunerne at sikre, at der opføres boligbyggeri, der svarer til den jævne befolknings tarv, og at denne opgave lettest og bedst kan løses af de sociale boligsekskaber. Jeg tror, det er rigtigt, hvad mindretallet i kommissionen har peget på i så henseende. Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme ind på de tanker, der her er ført frem, men blot gøre den indsigelse imod saneringslavene, som vor indstilling over for den private spekulation i boligen angiver.

Endelig ville jeg også finde det rimeligt, om man tog lejerne i betragtning ved sammensætningen af saneringsnævnene. Jeg ved ikke, hvor meget denne sag har været drøftet, men jeg må gå ud fra, at dette spørgsmål vil blive behandlet i udvalget. Jeg skulle ikke have noget imod, om man sammen med lejerrepræsentanter også tog grundejerrepræsentanter, men jeg tror, det er temmelig væsentligt, at disse organisationer bliver repræsenteret her. Så vidt jeg kan se af lovforslaget og bemærkningerne, er dette ikke tilfældet.

Ja, det er de bemærkninger, jeg skal gøre ved denne lejlighed. Jeg forstår, at lovforslagenes enkeltheder og virkninger vil blive gennemgået i udvalget, og det kan jo meget vel blive forslag af et helt andet udseende, vi kommer til at tage stilling til i anden omgang. Derfor skal jeg ikke udtrykke større velvilje over for forslagen end den, der ligger i de bemærkninger, jeg her har fremsat.

Boligministeren (Bundvad): Trods det ærede medlem hr. Alfred Jensens noget forsigtige tilslutning skal jeg tillade mig at takke samtlige ordførere, fordi de har givet principiel tilslutning til, at vi nu får en ny lov om boligtilsyn og en ny lov om sanering, love, der kan fremme saneringen i langt stærkere grad, end tilfældet tidligere har været.

Det er klart, at et så stort lovkompleks som det foreliggende kan give den enkelte ordfører og hans parti anledning til overvejelser, som naturligvis må fortsættes i udvalget. Jeg kan sige på forhånd, at vi dér vil skaffe alle de oplysninger, man måtte have brug for, og deltage i alle overvejelser,

som kan føre til et resultat. Jeg nærer alligevel det håb efter at have hørt på ordførerne i dag, at det skulle være muligt at gennemføre denne ny lovgivning med tilslutning fra alle partier.

Jeg hørte det ærede medlem hr. Lorentzens bemærkninger om, at man ikke må haste sagen igennem. Det kan jeg i og for sig heller ikke se der er nogen grund til at gøre. Vi må gå paragraffer og bestemmelser igennem, overveje og vurdere dem; men omvendt er forholdet det, at da denne lovgivning har været under forberedelse i ret lang tid og der er tale om en omlægning i forhold til tidligere, og da vi ikke har haft nogen lov om sanering i lang tid, er der meget store forventninger, ikke mindst hos de private grundejere, som vil gå ind i ejersaneringslav, om, at denne lovgivning snart bliver gjort færdig. Der presser sig så mange opgaver på til løsning. Men afvejer vi de to synspunkter mod hinanden, folketingets ønske om at få tid til at se på de enkelte paragraffer og ønsket om ikke at tøve længere end højst nødvendigt, tror jeg, vi kan få to gode love ud af det.

Derudover vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger til det, de enkelte ordførere har været inde på.

Det ærede medlem hr. Carl P. Jensen var inde på tilsynslovens § 11, hvorefter man kan forlange af en ejer, at han istandsætter en dårlig lejlighed inden for et beløb af 20 pct. af årslejen i en 5 års periode. Det ærede medlem mente, at denne procent var for lav. Det kan vi overveje og diskutere i udvalget; men der er jo tale om et fremskridt i forhold til den gældende lovgivning på dette område, for ifølge denne kunne der godt gives påbud om, at fejl skulle rettes, men ejeren kunne sidde påbuddet overhørig og, som det ærede medlem hr. Lannung var inde på, måske skaffe sig en mere indtægtsbringende udlejning ad anden vej. Der sker nu det, at man kan give påbud, og bliver det ikke fulgt op, kan kommunen inden for det omtalte beløb på ejerens regning lade gennemføre forbedringerne, således at man derved bevarer en efter omstændighederne ordentlig bolig.

Det ærede medlem hr. Carl P. Jensen var også inde på det spørgsmål, om medicinaldirektøren burde være selvskreven formand for det ene af boligtilsynsrådene. Når

[Boligministeren.]

medicinaldirektøren er foreslået, er det jo ikke specielt med henblik på den direktør, der sidder i øjeblikket, men fordi medicinalstyrelsen ikke alene har med hospitalsvæsenet, men også har med alt, hvad der hedder sundhedsvæsen og hygiejne, at gøre. Det vil altså sige en organisation, som i forvejen har betydelig indsigt i de spørgsmål, vi her skal lovgive om, og derfor har vi fundet det naturligt, at medicinaldirektøren blev formand for det ene råd. Men det kan vi drøfte nærmere igennem i udvalget og så se, om vi bør finde frem til en anden løsning.

Problemet erstatningslejligheder har optaget samtlige ordførere, og jeg vil også gerne sige, at det er et meget, meget stort problem. En ting er jo, at vi måske kan få bygget noget på de grunde, vi får frem ved sanering. En anden ting er, at vi har ufravigelig pligt til at sørge for, at de mennesker, vi udsanerer, får et sted at bo, og at det bliver inden for de økonomiske rammer, de kan klare. Det er i sig selv en stor belastning for en familie at skulle rykkes ud af det miljø, hvori den har boet og er vokset op. Hvis vi oven i købet samtidig stiller dem vanskeligt med hensyn til at skaffe bolig og strammer deres økonomi i den anledning, får vi mange store problemer. Det har vi allerede taget hensyn til i loven om boligbyggeri af december forrige år. Der har vi fastsat, at hvis ikke anden finansiering kan skaffes, kan der ydes statslån til 1 500 erstatningslejligheder om året. Der står videre i denne lov, at hvis der ikke bliver erstatningslejligheder nok, kan boligministeriet gøre sit tilsagn om statsgaranti for boligbyggeri i øvrigt afhængigt af, at der i den pågældende ejendom også findes boliger til udsanerere. Det er der altså på forhånd taget højde for. Det er jo ikke sådan, at saneringsloven i sig selv skal skaffe erstatningslejligheder; den skal sikre, at de skaffes. Efter hvilke regler de skaffes, om det skal være med statslån eller med privat finansiering, må der findes regler for i anden lovgivning, og det gør der da også, nemlig i

de 2 boliglove sammenholdt med de lovforslag, vi nu arbejder med. Jeg har altså taget højde for, at vi skulle skaffe det nødvendige antal erstatningsboliger.

Det ærede medlem hr. Alfred Jensen gjorde den kritiske bemærkning, at vi efter den lov, jeg lige omtalte, har skaffet 1 500 erstatningslejligheder, det vil sige, der er skaffet statslånsmuligheder for 1 500 erstatningslejligheder. Men derudover står der — så vidt jeg husker i § 58 — at vi kan gøre andre garantiforpligtelser eller lån betingede af, at der også ad den vej skaffes lejligheder.

Dertil kommer endelig, hvad også det ærede medlem hr. Alfred Jensen var inde på og fremhævede som noget vigtigt, at en del af dem, der bliver udsaneret, hellere vil ind i en gammel lejlighed, og det er nok rigtigt. Vi har selv regnet med, at hvis ejerlavssaneringer kommer i gang og ejerne stilles over for en pligt til at skaffe erstatningslejligheder, vil de kunne finde en del i den gamle boligmasse. Hvis det ærede medlem hr. Alfred Jensen og andre vil give sig til at regne på de tal, jeg nu har nævnt, vil de se, at man kommer op på de 3 000 og måske flere lejligheder, som vi har regnet med det var nødvendigt at skaffe.

Jeg vil også gerne sige, at vi har lagt vægt på den bestemmelse, der er foreslået om, at der kan indledes et samarbejde mellem centralkommunen og omegnskommunerne. Det vil, så vidt jeg kan skønne, overhovedet ikke være muligt for Københavns kommune at skaffe sig grunde til at bygge så meget på, som der skal bygges i denne anledning; det bliver nødvendigt, at der også bygges i omegnskommunerne, og dér må vi, hvis det ikke kan klares på anden måde, indlede et samarbejde, for at vi kan få løst problemet centralt for hele det storkøbenhavnske område.

Endelig vil jeg gerne fremhæve vigtigheden af den bestemmelse, der siger, at forudsætningen for en saneringsplans godkendelse er, at den indeholder en plan om, hvor der kan skaffes erstatningslejligheder.

[Boligministeren.]

Vi kan ikke godkende planer og gå i gang med nedrivning over hovedet på folk, så de ikke ved, hvor de skal bo. Tingene må hænge sammen. Men jeg tror, at vi med de foreliggende lovforslag og med de boliglove, vi vedtog i december forrige år, har skabt mulighed for en helhedsløsning af dette store problem, hvad jeg selv lægger overordentlig stærk vægt på.

Det ærede medlem hr. Carl P. Jensen var endvidere inde på betragtninger om sanering i forbindelse med kunstnerisk og historisk værdifulde by- og gadebilleder. Jeg tror ikke, at det ærede medlem og jeg er uenige i grundprincipperne på dette punkt; men vi må jo afveje i hvert enkelt tilfælde, om vi skal tage en totalsanering, en delvis sanering, eller om der er historiske hensyn, der stiller sig hindrende i vejen, hvad vi i henhold til loven har mulighed for at tage hensyn til. Det ærede medlem nævnte en konkret sag, som har været diskuteret, nemlig nedrivningen af Lægeforeningens boliger. Jeg tør ikke kommentere denne sag i dag; jeg kender for lidt til den til at kunne gøre det.

Det ærede medlem hr. Lorentzen var ude med nogle, vi kan vist godt sige drilagtige bemærkninger om, at jeg ikke havde kunnet få regnskabet til at passe med hensyn til, hvor mange lejligheder vi kunne regne med ved saneringen; der var efter det ærede medlems opfattelse en modsætning imellem det antal, vi forudsatte ved finansieringsparagraffen, § 27, og så, hvad vi ellers har sagt om de ting. Men det er der nu altså ikke; når vi får tid til det i udvalget, skal vi se lidt mere på regnestykket. Forskellen kommer ganske enkelt deraf, at § 27 indeholder finansieringsmulighederne, og dér har vi afsat tilskud, statslånsbeløb, til at kunne sanere 2 000 lejligheder. Men derudover regner vi med at kunne få et antal lejligheder over tilsynsloven, over ombygningsforslag, over benyttelsesforbud o. s. v., og derved er vi på de godt 3 000. Og så kan jeg måske i denne forbindelse sige til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, at når man skal anstille beregninger med hensyn til disse tal, må man huske på, at man også kan få et antal fra gode, ældre lejligheder, der bliver fornyet, men som vi naturligvis ikke af den

grund skal trække fra, men tværtimod skal lægge til.

Medens jeg er ved dette punkt, vil jeg gerne sige, at vi også i boligloven har taget højde for, at vi ikke skal betragte vort boligproblem alene, som om der enten er tale om en helt ny lejlighed eller tale om noget, der skal saneres og rives ned; der er en meget, meget stor mellemgruppe her af i øvrigt gode bygninger, som kan savne det moderne tilsnit, vi har i nyere ejendomme, og derfor har man også fået vedtaget her i folketinget, at vi i henhold til boligloven kan yde statslån på 12 mill. kr. om året som tilskud til forbedring af disse ældre ejendomme. Jeg tænker her ikke på de saneringsmodne ejendomme, for de må fornyes, men jeg tænker på en gruppe, som er bygget senere, og som i øvrigt er god, og hvor vi kan hjælpe med til at få indrettet bedre køkkener og vaskerum, foretage gårdrydninger eller det, som det ærede medlem hr. Alfred Jensen var inde på, isolering og andre foranstaltninger, der kan tjene til at gøre den pågældende bolig bedre. Også det har vi altså taget med i vore overvejelser, og der er vedtaget forslag derom.

Det ærede medlem hr. Lorentzen var videre inde på spørgsmålet om saneringstab og spurgte mig, om det var rigtigt opfattet, at når grundejerne gik ind i en sanering, ville de få samme erstatning for saneringstab, som om det var kommunen, der foretog saneringen, og det kan jeg sige er tilfældet; det vil blive ganske de samme vilkår. Men jeg må føje til, at det dog kun er ved nøje konstaterede tab, der kan være enighed om at give erstatning, det skal ikke være en forretning i den forstand.

I den forbindelse vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Sandau, som var inde på betragtninger i retning af, at det måtte ikke være en økonomisk spekulation at sanere, og at han overvejede tanken om jordrentevilkår, at han, hvis han vil gå forslaget igennem, vil lægge mærke til, at vi har taget det synspunkt med, at en sanering på en central plads i byen godt kan medføre en ret betydelig grundstigning, og i det tilfælde skal en sådan stigning tages til indtægt, når man opgør tabet. Dernæst må jeg minde om, at vi har et grundstigningsforslag, en grundskyldslov, der også sætter os i stand til at tage det

[Boligministeren.]

hjem, som vi ikke mener ejeren har et naturligt krav på. Men hvis det ærede medlem derudover mener, at vi skal se på spørgsmålet, må vi gøre det i udvalget.

Det ærede medlem hr. Lorentzen gjorde nogle lidt stærke bemærkninger om overskridelser, som boligministeriet er vant til. Jeg har jo hørt dem fra det ærede medlem før, men jeg må hver gang tage et forbehold, idet jeg hver gang kan henvise til bestemmelser i boligstøtteleven. Der administreres ikke anderledes nu, end der er administreret i al den tid, boligministeriet har eksisteret, og der er fuld overensstemmelse mellem denne administration og de her i salen vedtagne paragraffer og forudsætningerne for disse paragraffer. Der er ikke noget om, at vi sidder og laver specielle overskridelser. F. eks. i relation til dette forslag har vi netop taget højden og sagt, at saneringstabet skal opgøres, inden man begynder på saneringen, hvorved man jo i højeste grad sikrer sig imod det, man normalt kalder overskridelser. Dertil vil jeg imidlertid gerne føje, at vi har en bestemmelse — det ærede medlem hr. Lorentzen vil formentlig kalde det for en overskridelsesbestemmelse, det ærede medlem hr. Adolph Sørensen var også inde på det — i § 27, stk. 3, der taler om, at boligministeren kan gå til finansudvalget og eventuelt få sin kvota sat op. Og det var det, det ærede medlem ikke rigtig kunne lide. Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen sagde det så direkte og så stærkt, at man skulle ikke lovgive på finansloven.

Jeg vil gøre opmærksom på, hvad denne bestemmelse direkte tilsigter. Når man i øjeblikket fastlægger en saneringsramme på ca. 3 000 boliger og afsætter beløbet dertil, kan man komme ind i en situation, hvor det er muligt at sætte tempoet op, hvor det er også er almindelige, praktiske og økonomiske muligheder derfor i hele vort byggeerhverv, og hvis det indtræffer, skal ministeren kunne gå til finansudvalget og sige: nu har vi økonomiske og praktiske muligheder for at komme videre, der er så og så mange ejerlav landet over, som gerne vil i gang, og der ligger godkendte planer — må vi så, med hjemmel i § 27, stk. 3, få det beløb sat op, som ellers var reserveret. Det er det, der ligger i det, og ikke noget

som helst ønske om at lave forskellige overskridelser.

Det ærede medlem gjorde nogle bemærkninger om tilsynslovens § 9, hvori vi har fastsat kriteriet for, om en bolig er usund. Det kan vi se på. „Blandt andet“ er sat ind mere for at man ikke uden videre skal opfatte opremningen som total — det var det ærede medlem også selv inde på. Jeg tror ikke, det spiller nogen afgørende rolle.

Dernæst vil jeg gerne gøre en bemærkning om landkommunerne. Det ærede medlem hr. Lorentzen var betænkelig ved, at jeg gerne ville have en udvidelse. Det ligger sådan reelt, at vi kan få forbudt beboelse af en sundhedsfarlig bygning eller lejlighed i landkommuner, hvis der er en sundhedsvedtægt, men der er landkommuner, der ikke har nogen sundhedsvedtægt. Vi har ca. 30 000 usunde boliger på landet, og det forhold kan ikke klares over tyndeloven eller andre love, som ikke dækker det forhold. Vi ved, at der er en udvikling i gang i retning af at indføre sundhedsvedtægter i landkommunerne. Man kunne altså tænke sig, at det hele land var dækket i løbet af en række år. Men når man ved det, var det så ikke lige så godt, når vi nu lovgiver om det, at vi tog det med ved at pålægge landkommunerne at indføre sundhedsvedtægt, for det er urimeligt, når vi har en moderne bygningslov, at vi så står hjælpeløse over for nedlæggelse af forbud mod beboelse i selv den værste rønne, og det er det, der er tilfældet? Derfor har jeg tilladt mig at gøre de bemærkninger.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen syntes, jeg kørte lidt hårdt på med mange bemyndigelser i loven. Jeg vil gerne principielt sige, at boligministeriet ønsker ikke flere beføjelser end nødvendigt for at få loven til at virke efter sin hensigt, men det ligger i sagens natur, at man ikke, som det ærede medlem ønskede, kan skrive alt i en lov, som skal virke i mange år og tage hensyn til mange detaljerede forhold. Hvordan i alverden skulle man nu ved lovforslagets behandling i detaljer kunne se på saneringsplaner, som vi endnu ikke kender? Der må i en sådan lovgivning være bemyndigelser, også inden for visse økonomiske rammer.

Det ærede medlem mente videre, at boligtilsynsrådene, hvoraf vi vil få 2, ét i hver

[Boligministeren.]

landsretskreds, vil få for megen administration. Det er nu ikke rigtigt, for hvad vi har i øjeblikket, er 2 halvdagsmedhjælpere og så 1 kontorassistent, der er på nedsat arbejdstid. Det ærede medlem mente, at det kunne klares ved, at arbejdet blev lagt ud til amterne, men jeg vil være tilbøjelig til at tro, at vi så netop fik lagt arbejdet på en uheldig måde. For øvrigt vil jeg spørge: er det ikke vigtigt for os, at vi får en nogenlunde ensartet praksis i vore afgørelser landet over? Men det kan man ikke få, hvis man lægger dem ud til de helt lokale myndigheder. Der er her i ganske særlig grad tale om ankeinstanser, og derfor skal man passe på at få en helhed ud af det.

Det ærede medlem gjorde en bemærkning om forskudslån, der gik for halv markedsrente. Jeg vil skynde mig at sige, at der er ikke tale om, at vi efter loven vil få almindelig nedsat rente. Vi giver forskudslån, så længe saneringen står på, men da kommunerne og staten skal dele udgiften lige, får altså hver part den halve rente. Det er derfor, dette begreb er kommet ind i loven. Principielt er der i lovforslaget tale om, at vi skal over på de normale markedsvilkår.

Det ærede medlem gjorde sig skyldig i en fejltagelse med hensyn til § 24, en fejltagelse, som jeg gerne vil have rettet her i salen. Det er ikke sådan efter denne paragraf i saneringslovforslaget, at kommissionen fastsætter sine egne honorarer, og at finansudvalget og andre er uden indflydelse på dem. Det, der er tale om, er taksationskommissionerne, hvis tekniske sagkyndige, hver gang de afgør en sag, skal indregne sagsomkostningerne, på samme måde som enhver anden domstol gør det. Derfor må vi have en bestemmelse, der siger, at det har de juridisk ret til.

Jeg vil gerne til det ærede medlem hr. Lannung, der rejste spørgsmålet om professor Vinding Kruses forslag og tanker, sige, at hans forslag lapper ind over mange forskellige områder, men for så vidt de vedrører de områder, som jeg skal være med til at arbejde på, er jeg i høj grad interesseret i, at vi kan koordinere tingene så stærkt som muligt. Jeg kan henvise til, at vi i øjeblikket arbejder med en landsbygge lov, som netop søger at forenkle hele denne lovgivning og dens administra-

tion så meget, som det overhovedet er muligt.

Hermed tror jeg at jeg i hovedtrækkene har gennemgået de største problemer, og jeg vil slutte med at udtale håbet om, at vi i udvalget kan få en grundig, men dog en så hurtig gennemgang af lovforslagene, at det bliver muligt at få dem igennem i denne samling.

Carl P. Jensen: Jeg takker for den højtærede boligministers bemærkninger i anledning af de forhold, jeg havde påpeget. Jeg vil dog gerne sige, at jeg netop understregede, at jeg var opmærksom på den motivering, der var givet i boligtilsynslovforslagets § 11, og jeg kan også se det nye i den givne beføjelse, men jeg har dog stadig den opfattelse, at vi også må se på det maksimalbeløb, der er fastsat.

Jeg er absolut ikke modstander af at bevare visse historiske bygninger, som kan fastholde minder af kulturel værdi for nutiden. Den værdi, de har, skal jeg ikke underkende; vi ville blive fattige, hvis vi ikke var opmærksom på dette. Det har jeg også søgt at give udtryk for. Men et rimeligt og fornuftigt skøn tror jeg vi alle kan være enige om bør tilstræbes.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Lorentzen — i øvrigt også til det ærede medlem hr. Lannung — at man må have misforstået mine bemærkninger om formanden for boligtilsynsrådet. Jeg vil gerne sige, at jeg har megen respekt for visse jurister, og jeg har det også for dommere, men jeg har alligevel ikke så megen fantasi, som man nu vil tillægge mig, at jurister skulle være bedre egnet end læger som formænd i boligtilsynsrådet. Af mine bemærkninger vil det, om ikke før så i tidenden, fremgå, at jeg tværtimod mener, at det er naturligt og rigtigt, at man har en læge som formand. Jeg har endog sagt, at jeg ikke har noget at indvende imod, at det bliver den nuværende medicinaldirektør, der, som jeg fjøede til, tilmed har været medlem af kommissionen; men de to råd henholdsvis øst og vest for Store-Bælt er jo ligestillede, og jeg kan ikke se motiveringen for, at en medicinaldirektør skal være født formand for boligtilsynsrådet i østre landsretskreds, medens man for vestre landsretskreds alene siger, at det er en forudsætning, at det

[Carl P. Jensen.]

skal være en læge med bolighygiejnisk sagkundskab. Det findes vel også, uden at man behøver at være medicinaldirektør, for med al respekt for det høje embede, som jeg sagde før, behøver det formentlig ikke at være en absolut forudsætning for at kunne bestride det, at den pågældende også er indehaver af denne særlige bolighygiejniske sagkundskab. For mig er det afgørende, at den pågældende ikke skal være født medlem. Derudover har jeg ingen indvendinger at gøre. Jeg vil gerne understrege, at jeg finder det rigtigt, at det skal være en læge og ikke en jurist.

Lorentzen: Til det ærede medlem hr. Carl P. Jensen har jeg ikke mange bemærkninger at gøre ud over, at det ærede medlem vist har misforstået mig i nogen grad. Jeg har netop ikke kritiseret lovforslagets bestemmelser om boligtilsynsrådet — det var vist det ærede medlem, der gjorde det — men jeg har sagt, at når man ligefrem prikker stærkt i mig, kan jeg naturligvis nok se, at en jurist nok var lige så godt eller bedre kvalificeret til at sidde på formandsposten. Det er ikke helt det samme.

I øvrigt skal jeg som helhed ikke sige meget om det spørgsmål, for det har ikke den store betydning for mig, som det åbenbart har for det ærede medlem hr. Carl P. Jensen. Jeg kan dog ikke lade være med at konstatere, at det ærede medlem hr. Lanung og undertegnede vel nok er de to ordførere, der er gået mest ind for den højtærede boligministers forslag. Ja, det gør den højtærede boligminister ondt, at det er således. Det ærede medlem fra socialdemokratiet hr. Carl P. Jensen plæderede nemlig i virkeligheden for kommissionsmindretallets indstilling, og den er ikke den, den højtærede boligminister har fulgt, men ministeren er jo en tænksom mand, der drager sine egne slutninger og ikke behøver sådan ligefrem at følge mindretallets i tilfælde, hvor han ikke finder det økonomisk forsvarligt eller i det hele taget forsvarligt af den ene eller anden grund.

Jeg vil meget gerne slutte diskussionen om boligministeriets overskridelser, men da den højtærede minister, naturligvis på min foranledning, var inde på det, må jeg henvise

til de udtalelser, jeg fremsatte under debatten om boligstøtteloven. Jeg kunne have gjort det meget skarpere, end jeg gjorde, for jeg vidste meget vel, hvilke forudsætninger der var til stede, da f. eks. det konservative folkeparti tilsluttede sig forliget om beløbet 335 mill. kr. o. s. v. Hvis man vil se efter i boligministeriets egne arkiver, vil man se, at man i den første tid taler om det „rådighedsbeløb“, der er stillet til disposition, men så bliver man klar over, at der er en overskridelse på 20-30 pct., så duer det ikke at bruge „rådighedsbeløbet“, og så finder man på at sige „tilsagnsbeløbet“. Så kommer det til at harmonere. Skal vi ikke lade det være slut og så håbe på, at boligministeriet mener det samme som vi andre: at når der står 335 mill. kr. i en lov, betyder det 335 mill. kr. og ikke noget som helst andet.

Med hensyn tillanddistrikterne vil jeg gerne sige, at jeg ikke har talt imod det, der står i boligtilsynslovforslagets kapitel VII. Det har jeg tiltrådt på mit partis vegne. Det, jeg har villet advare imod, var det, den højtærede minister var inde på i sin fremsættelsestale, idet han, hvis jeg har forstået det rigtigt, ønskede, at de andre kapitler blev udvidet til også at gælde landdistrikterne.

Hvad angår det ærede medlem hr. Sandau, må jeg indrømme, at jeg ikke helt var i stand til at opfatte, hvad han sagde. Det gik så hurtigt, vi skulle også passe på klokken, så jeg fik ikke helt fat i, hvad det ærede medlem sagde, selv om det sikkert var meget vel gennemtænkt. Det er ikke det, jeg kritiserer, det er måske også min egen opfattelsesevne, der ikke har slået til, men jeg vil gerne have lov til at sige, at det forekommer mig, at der var toner, som i hvert fald er mig fuldkommen fremmede. Det var noget om, at der var noget, der skulle sikres i 100 år, og så skulle det falde tilbage til samfundet. Jeg kunne ikke rigtigt kapere det, men nu kan jeg jo læse det i Folketingstidende. Det har måske været meget godt, alt det, der blev sagt.

Adolph Sørensen: Det ærede medlem hr. Lorentzen mente at kunne påvise en difference i de varmegrader, hvormed lovforslagene var modtaget af de forskellige ordførere, og også, at forslagene med størst begejstring var modtaget af det ærede

[Adolph Sørensen.]

medlem hr. Lorentzen og det ærede medlem hr. Lannung; det kan måske hænge sammen med, at begge de ærede ordførere er jurister og derfor i højere grad har kunnet kapere det, der for os andre synes at være en smule indviklet, og om hvilket i hvert fald jeg havde nogle kritiske bemærkninger at fremsætte.

Jeg vil gerne sige til den højtærede boligminister, at når jeg — og jeg synes meget periferisk — strejffede § 24 i saneringslovforslaget, var det, fordi der klart og tydeligt står, at kommissionen selv træffer afgørelse om sagens omkostninger, herunder honorarer til kommissionens medlemmer. Jeg er ganske klar over, at det er taksationskommissionen, det drejer sig om, men det ændrer ikke noget i min opfattelse af, at man her er inde på noget, der ikke er helt holdbart.

Jeg tror ligesom det ærede medlem hr. Alfred Jensen, at der kan opnås betydelige fremskridt gennem isolering m. v. af den gamle boligmasse, men jeg vil dog alligevel gerne pege på, at i en meget væsentlig del af denne gamle boligmasse er fugtproblemet det største. Det er det, fordi disse ejendomme er opført i en tid, hvor betydningen af at sikre mod den opstigende jordfugt og jordkulde med deraf følgende kondensvirkning overhovedet ikke var kendt, og det er et onde, som det er meget svært og meget kostbart at komme til livs, ikke mindst fordi det som regel drejer sig om kælderløse huse. Jeg beder undskyldt dette teknisk-faglige indslag, men jeg tror, det er rigtigt at fremhæve det.

Den højtærede boligminister tilsagde os, at der ikke var tale om nogen øget tendens til at lovgive over finansudvalget, men henviste til, at man var nødt til at have en vis bevægelighed, når der opstår ganske særlige situationer, hvor det vil være af betydning, hvis f. eks. ledig arbejdskraft, rigelighed på materialer og andre praktiske forhold gør det ønskeligt, at kunne sætte tempoet i vejret. Men efter min opfattelse ville der i så fald ikke være noget i vejen for at fremsætte et lovforslag i folketinget. Vi har fortsat disse stærke betænkeligheder ikke bare i relation til disse forslag eller det, som den højtærede boligminister her har fremhævet.

Det ærede medlem hr. Lannung mente, at mine bemærkninger om vurderingerne var

god radikal tale, og spurgte i den forbindelse, om jeg nu også havde sikret mig dækning hos mine gruppefæller her i salen. Det har jeg nu ikke, al den stund begrebet kadaverdisciplin er noget fuldstændig ukendt i den konservative gruppe, men i øvrigt ved jeg — og det lå jo også ligesom i det ærede medlems toneføring — at det var fornuftig tale, jeg havde ført, og en sådan vil der altid være gehør og god grobund for i den konservative gruppe. Jeg forstod på det ærede medlem hr. Lorentzen, at juristerne var et sagtmodigt folkefærd; det gælder altså ikke for alle jurister; jeg synes, at det ærede medlem hr. Lannungs bemærkninger til mig i denne forbindelse var et udtryk for det modsatte. Nu skal man jo ikke sætte sit lys under en skæppe og særlig ikke, når man har et tøndemål at sætte det under, og det mener det ærede medlem hr. Lannung ganske øjensynlig at have i det radikale fornuftmonopol.

Jeg skal ikke forlænge denne debat, men er tilfreds med den højtærede boligministers tilsagn om, at forslagen vil komme til at gennemløbe en forsvarlig, men dog hurtig og saglig udvalgsbehandling, og en sådan er vi rede til.

Lannung: Jeg vil gerne takke den højtærede boligminister for hans svar til mig med hensyn til spørgsmålet om samordning m. v.

Jeg er i øvrigt glad for, at det ærede medlem hr. Lorentzens og mine bemærkninger gav anledning til, at det ærede medlem hr. Carl P. Jensen vendte tilbage til spørgsmålet om formanden for boligtilsynet og jo egentlig måtte give os andre ret i, at det var godt, det i det givne tilfælde var medicinaldirektøren, der var formand for østre landsretskreds. Jeg må stadig mene, at den ordning, den højtærede boligminister har indført i lovforslaget, af mange grunde er hensigtsmæssig, af mange grunde er den bedste, og jeg håber, at det under udvalgsarbejdet skal lykkes os at få den ærede ordfører til at bakke op bag forslaget på de punkter, hvor han i modsætning til os andre er ligesom lidt i opposition. Vi skal prøve at få ham retvendt i denne sag.

Når jeg sagde til den konservative ordfører, at han havde ført god radikal tale, var det selvfølgelig kun en venlighed og en

[Lannung.]

kompliment, men jeg ville være glad for ved lejlighed at få lidt dokumentation for, at det ærede medlem ikke stod ene i det spørgsmål. Jeg håber, at f. eks. det ærede medlem hr. Poul Møller ved lejlighed vil udtale sig om dette spørgsmål.

Retsforbundets ærede ordfører talte om grundsalg efter den københavnske ordning med tilbagekøbsret, og jeg forstod det først, som om det ærede medlem havde en vis sympati for denne salgsmåde, men jeg vil dog straks tilføje, at det ærede medlems senere bemærkninger gjorde det klart, at han helst så grundene udlejet mod en årlig rente eller afgift. Da dette spørgsmål har beskæftiget mit parti og især vor gruppe i Københavns kommunalbestyrelse i mange år, vil jeg gerne understrege, at efter vor opfattelse er det eneste rigtige i så henseende salg på jordrentevilkår. Det radikale venstres gruppe på rådhuset har gentagne gange gennem årene taget til orde for og stillet positive forslag om, at kommunen i almindelighed burde afhænde sine grunde netop på jordrentevilkår. Københavns kommune var jo tidligere en stor grundejer og en stor grundselger, og man har for øvrigt også tidligere solgt nogle gange på disse vilkår. Det er vor opfattelse, at det er rigtigt og en fordel for alle parter vel forstået, at det offentlige sælger grunde på sådanne jordrentevilkår fremfor på gammeldags måner eller med tilbagekøbsret. Men da det ærede medlem måske er ny i gårde, for så vidt angår den politik, der er ført i dette spørgsmål f. eks. i Københavns kommune, vil jeg gerne i den historiske sandheds interesse fremhæve, at vi radikale har arbejdet for og stillet forslag om denne salgsmetode, længe før der overhovedet var retsstatsfolk på Københavns rådhus, ja, før der endnu var tænkt på dette fortræffelige parti på byens rådhus. Men jeg er glad for at kunne regne med den ærede ordfører som en sikker forbundsfælle i dette spørgsmål, der som sagt altid har ligget os stærkt på sinde.

Alfred Jensen: Jeg er ganske enig med ministeren i, at en hel del af dem, der må forlade de lejligheder, som bliver nedrevet, har mulighed for at glide ind i de ældre lejligheder. Men hvis man virkelig skal op

på at nedrive et større antal lejligheder end hidtil, tvivler jeg på, at det kommer til at gå sådan af sig selv. Jeg vil tro, at man i så fald bliver nødt til at gribe regulerende ind, og det er derfor, jeg har fremsat disse bemærkninger.

Dernæst sagde ministeren, at han kom op på 3 000 saneringslejligheder ved, at han tog de lejligheder med i betragtning, som blev forbedret. Det har jeg i og for sig ikke noget imod, men man kunne så eventuelt komme i den situation, at man forbedrede 3 000 lejligheder og ikke fik has på noget af det gamle, der er kondemneret. (*Boligministeren* [Bundvad]: Det har jeg ikke ment!). Nej, det er ikke meningen, det er klart. Derfor mener jeg også, man bør slå fast, at vi ikke alene skal forbedre gamle lejligheder og tage fat på at forbedre dem, som ikke er så dårlige, at man i almindelighed ville gribe ind, men at vi også skal sikre os, at der bliver saneret i tilstrækkeligt omfang. Det er derfor, jeg og mit parti har talt om 3 000 lejligheder. Vi har tænkt, at man burde nedrive 3 000 af de gamle lejligheder. Det er forskellen på vore og ministerens synspunkter. Jeg forstod imidlertid at ministeren ikke var uvillig til at gå ind på tanken om at skride hurtigere frem — det måtte jeg forstå af de bemærkninger, der blev fremsat om at henvende sig til finansudvalget om større beløb — men det er netop ud fra en betragtning om, at der bør saneres mere, at vi har talt om, at der også bør bygges mere. Vi kan godt blive enige om, at hvis man ikke får forceret byggeri i gang, vil det blive så som så med nedrivning af de gamle bygninger. Det forekommer os, at det er en af de største opgaver, vi står over for, og det er derfor nødvendigt, at man er opmærksom derpå.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Lannung i, at jordrentevilkår må være den foretrukne form med de samfundsforhold, vi lever under. Jeg har for nylig hørt, hvordan det går, når man sælger. F. eks. har man i Århus solgt til BP til en høj pris, og resultatet er blevet, at i de saneringssager, der er kommet efter ekspropriation, er der kommet en langt, langt højere pris på ejendommene, end man før har haft. Det vil jeg tro man skulle kunne undgå, hvis man betjente sig af jordrente-

[Alfred Jensen.]

vilkårene. Men det er klart, at der her er et problem for saneringen. Det kan ikke være meningen, når man vil yde en ordentlig erstatning og sikre dem, der skal bygge eller arbejde på de ryddede tomter, ordentlige vilkår, at saneringsomkostningerne skal stige til det to- eller tredobbelte.

For os står det sådan, at hvis vi skal få gang i saneringen, er det også nødvendigt, at vi får gennemført den forbedring af boligtilsynet og saneringslovgivningen, som alle venter på. Hvis vi ikke får gennemført den, må vi stå og stampe på stedet et stykke tid endnu. Derfor er min omtale af lovforslagene i og for sig netop så venlig, som ministeren har opfattet den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Carl P. Jensen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Petra Petersen har meddelt mig, at hun ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at foretage sig på baggrund af det røre, der er opstået omkring kolonien „Filadelfia“?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 3. marts kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om boligtilsyn

og

forslag til lov om sanering af usunde bydele.

2) *Forespørgsel til udenrigsministeren af Per Hækkerup m. fl.*

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om oprettelse af et pædagogisk institut.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15⁴⁰.

64. møde.

Tirsdag den 3. marts kl. 14.

Formanden: I skrivelse af 28. f. m. anmoder ministeren for Grønland om, at der må blive valgt en ny stedfortræder for medlem af folketingets Grønlandsudvalg, folketingsmand Carl P. Jensen, i stedet for afdøde folketingsmand Alfred Jørgensen.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om boligtilsyn

og

forslag til lov om sanering af usunde bydele.

Valgt blev: *Carl P. Jensen, Ove Hansen, Poul Hansen (Svendborg), Heising, Waldemar Laurson, Mørk, Axel Ivan Pedersen, Sandau, Lannung, Lorentzen, N. Chr. Christensen, Kryger, Peter Larsen, Paabøl, Adolph Sørensen, Erna Sørensen og Thestrup.*